

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

STANOWISKO

**Konwentu Powiatów Województwa Łódzkiego
w sprawie działania i finansowania jednostek
Ochotniczych Straży Pożarnych
Zduńska Wola, 7 marca 2018 r.**

Zadania Ochotniczych Straży Pożarnych oraz obowiązujące regulacje prawne dotyczące finansowania zapisane są w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1204z późn. zm.) oraz o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 736).

Ochotnicze Straże Pożarne finansowane są przede wszystkim ze środków samorządów gminnych przy wsparciu środkami publicznym z budżetu państwa, środkami samorządów województw oraz dodatkowo środkami przekazywanymi przez towarzystwa ubezpieczeniowe (środki niepubliczne). Te ostatnie przed zmianami były dystrybuowane przez Związek Ochotniczych Straży Pożarnych, z przeznaczeniem wyłączenie na cele przeciwpożarowe.

Konwent Powiatów Województwa Łódzkiego stoi na stanowisku, że w wyniku zmian wprowadzonych w 2017 roku, finansowanie Ochotniczych Straży Pożarnych przysparza jednostkom samorządu terytorialnego szczebla powiatowego szereg problemów.

W związku z powyższym, dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania OSP na odpowiednio wysokim poziomie, Konwent wnosi o konieczność realizacji poniższych wniosków:

1. Wsparcie finansowe działalności jednostek OSP leży w bezpośrednim interesie

jednostek samorządu terytorialnego: gmin i powiatów. Dlatego koniecznością jest dokonanie zmian przepisów, uniemożliwiających przekazywanie dotacji celowej bezpośrednio z budżetu jednostki samorządowej (powiatu) na rzecz określonej jednostki OSP, np. na zakup sprzętu gaśniczego.

2. Podział środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Firm Ubezpieczeniowych przez Państwową Straż Pożarną dla Ochotniczych Straży Pożarnych wymaga uspołecznienia poprzez udział w procesie rozpatrywania i zatwierdzania wniosków o dofinansowanie zakupów sprzętu ppoż. przez działaczy Związku Ochotniczych Straż Pożarnych.

3. Należy zwiększyć finansowanie jednostek OSP należących do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. W ostatnich latach poziom ten zmniejszył się o co najmniej połowę otrzymywanych dotychczas kwot.

4. Państwowa Straż Pożarna nie realizuje w pełni zadania ustawowego w zakresie szkolenia podstawowego druhów jednostek OSP. Program jest zbyt rozbudowany i obszerny rzeczowo oraz czasowo. Należy zmodyfikować zasady szkolenia podstawowego i zwiększenie wydolności szkoleniowej strażaków ochotników przez Państwową Straż Pożarną.

5. Należy rozpatrzyć możliwość wprowadzenia poprawek do Ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby wykonujące funkcje publiczne w charakterze radnych i organów wykonawczych samorządu terytorialnego. Ich udział we władzach OSP i Związku nie może być powodem do wygaszenia mandatu radnego, o ile stowarzyszenie uzyskany dochód przeznacza na cele statutowe, a sam zainteresowany nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia.

6. Obowiązujący przez lata stan regulacji finansowania OSP bardzo dobrze sprawdził się w praktyce funkcjonowania ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa. Jednakże wsparcia finansowego wymagają również działania i organizacja związkowych imprez OSP na poziomie gmin, powiatów i województw oraz kraju, takich jak:

- 1) zawody sportowo – pożarnicze;
- 2) turnieje wiedzy pożarniczej;
- 3) obozy szkoleniowo – wypoczynkowe Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych;
- 4) przeglądy – koncerty Orkiestr Dętych OSP.

Uzasadnienie

Ochotnicze Straże Pożarne realizują zadania na rzecz o ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, ochrony ludności, ale także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców, w tym głównie do młodzieży.

Podstawowymi celami i zadaniami ochotniczych straży pożarnych są: prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych zdarzeń niebezpiecznych i klęsk, a także informowanie ludności o istniejących zagrożeniach. Jednostki ochotniczych straży pożarnych, jako organizacje pozarządowe, funkcjonujące w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r., poz.210 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej stanowią ważny element krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego bezpieczeństwa państwa.

Z chwilą rozpoczęcia procesu włączania jednostek OSP do KSRG wzrósł zakres zadań strażaków – ochotników. Do głównych zadań realizowanych przez jednostki OSP, w tym w ramach KSRG należy:

- gaszenie pożarów;
- ratownictwo techniczne, w szczególności na drogach;
- ewakuacja poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia;
- oznakowanie i zabezpieczenie miejsc prowadzenia działań ratowniczych;
- prowadzenie działań ratowniczych na obszarach wodnych, w tym podczas powodzi;
- usuwanie skutków zdarzeń w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy socjalnej poszkodowanym.

Działania OSP przeniosły się na inne rodzaje ratownictwa, poza zapobieganiem i gaszeniem pożarów, w tym głównie ratownictwa technicznego, podczas zdarzeń na drogach, gdzie stosowane są inne techniki prowadzenia działań ratowniczych. Należy także wspomnieć o działaniach OSP prowadzonych na obszarach wodnych i działaniach przeciwpowodziowych. W obszarze szeroko rozumianej ochrony ludności należy uwzględnić także przygotowanie ratowników – ochotników do organizacji ewakuacji ludzi i mienia podczas dużych pożarów, powodzi i innych katastrof będących skutkiem coraz częstszych anomalii pogodowych oraz świadczenie pomocy między miejscowościami i gminami w zakresie zakwaterowania, żywienia i innej pomocy socjalnej.

Jednostki OSP pełnią także bardzo istotną funkcję społeczną i kulturalną, są w swoich małych ojczyznach miejscem animacji życia społecznego, oświatowego, kulturalnego i wreszcie sportowego. Budują społeczności lokalne poprzez propagowanie

idei patriotyzmu, pomocy drugiemu człowiekowi, wspieranie idei wspólnoty i troski o dobro wspólne.

W wielu jednostkach na skutek doskonałej współpracy na linii samorząd – OSP doszło do wielu pozytywnych zmian. Wszelkie próby centralizowania tego systemu, budowa idei pomocy OSP w oparciu o centralny system zarządzania będzie nieefektywny i nieskuteczny, pojawi się również problem wykorzystywania jednostek OSP do rywalizacji politycznej.

Każda jednostka, aby skutecznie mogła działać i dbać o bezpieczeństwo musi mieć nowoczesny sprzęt pożarniczy, wyposażenie osobiste, umundurowanie. Tymczasem coraz częściej, zwłaszcza po podziałach środków finansowych dokonanych przez służby Komendanta Głównego PSP w 2017 r., ochotnicze straże pożarne formułują opinie o przekazywaniu i podziale środków w sposób bardzo chaotyczny. Kwota dotacji w odniesieniu do cen sprzętu jest niska, czas od przekazania informacji o możliwości skorzystania z dotacji do podjęcia decyzji jest zbyt krótki, co powoduje że zakupy sprzętu i wyposażenia pożarniczego, ale i inwestycje, nie do końca mogą być w pełni przemyślane, a często również sfinalizowane. Narzucony z góry rodzaj wydatków z przeznaczeniem na wydatki bieżące i inwestycyjne budzi wśród OSP wiele zastrzeżeń, ponieważ bardzo często nakłaniane są do nabywania sprzętu, który nie do końca jest OSP niezbędny, podczas gdy w jednostkach brakuje sprzętu i wyposażenia drobnego, zużytego w lub utraconego w czasie działań ratowniczo-gaśniczych.

Jednostki OSP wyrażają pogląd, że działania w zakresie podziału środków i ich wysokości na poszczególne grupy zadań winny być oparte na szeroko rozumianym partnerstwie, ale niestety tryb przydziału i przekazywania dotacji w znacznej mierze im to utrudnia. Ponadto zmiany, które są udziałem OSP od dwóch lat, utrudniają korzystanie ze środków przez OSP bez wykwalifikowanych służb finansowych.

Proponujemy, więc powrót do obowiązującego wcześniej systemu wsparcia, uwzględniającego podmiotowość Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP we wspieraniu jednostek OSP. Związek OSP RP jest stowarzyszeniem ze strukturami na wszystkich szczeblach administracyjnych, który zrzesza Ochotnicze Straże Pożarne w celu reprezentowania ich interesów oraz propagowania i realizacji celów statutowych.

Konwent Powiatów Województwa Łódzkiego zwraca szczególną uwagę na konieczność dofinansowania w/w działań związkowych w pierwszej kolejności przez Państwową Straż Pożarną ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Komendantów Głównego, Wojewódzkich oraz Powiatowych na rzecz organizatorów tych imprez. Istotna jest potrzeba dofinansowania w/w zadań przez

samorząd terytorialny gmin, powiatów i województw w zakresie działań organizowanych na poszczególnym poziomie.

Wsparcie finansowe w/w działań leży w interesie samorządu terytorialnego oraz państwa, bowiem wpływa na poprawę bezpieczeństwa publicznego przez społeczne działania OSP i ich Związku. Powinno mieć charakter systemowy i stały. Zwraca się uwagę na konieczność przyspieszenia terminu podejmowanych decyzji i przepływów finansowych ze środków MSWiA oraz firm ubezpieczeniowych dla OSP i Związku. Cele i wysokość dofinansowania powinny być określone i znane dla wykonawców jeszcze w końcówce roku poprzedzającego rok budżetowy.

Obecnie w Polsce, w strukturach Związku Ochotniczych Straży Pożarnych działa 16 tysięcy jednostek OSP. W województwie łódzkim na 100 strażaków zawodowych przypada średnio około 600 druhów ochotników. Bez wsparcia OSP realizacja większości zadań Państwowej Straży Pożarnej byłaby praktycznie niemożliwa. Podobnie jednostki OSP nie mogą funkcjonować bez Państwowej Straży Pożarnej. Jest to system naczyń połączonych, wzajemnie się uzupełniających.

Dlatego tak ważne jest utrzymanie finansowania OSP na odpowiednim poziomie.

PRZEWODNICZĄCY
KONWENTU POWIATÓW
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
Stanisław Cudała
Starosta Powiatu Piotrkowskiego

Zduńska Wola, 7 marca 2018 r.

Do wiadomości i stosowania:

- 1) Związek Powiatów Polskich;
- 2) Państwowa Straż Pożarna Komendant Główny i Wojewódzki;
- 3) Zarząd Województwa Łódzkiego, Starostowie, Wójtowie, Burmistrzowie i Prezydenci Miast

